

*Кафедра органічної хімії Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна*

МЕДИЧНА ХІМІЯ

БІОЛОГІЧНІ ВИПРОБУВАННЯ НОВИХ СПОЛУК

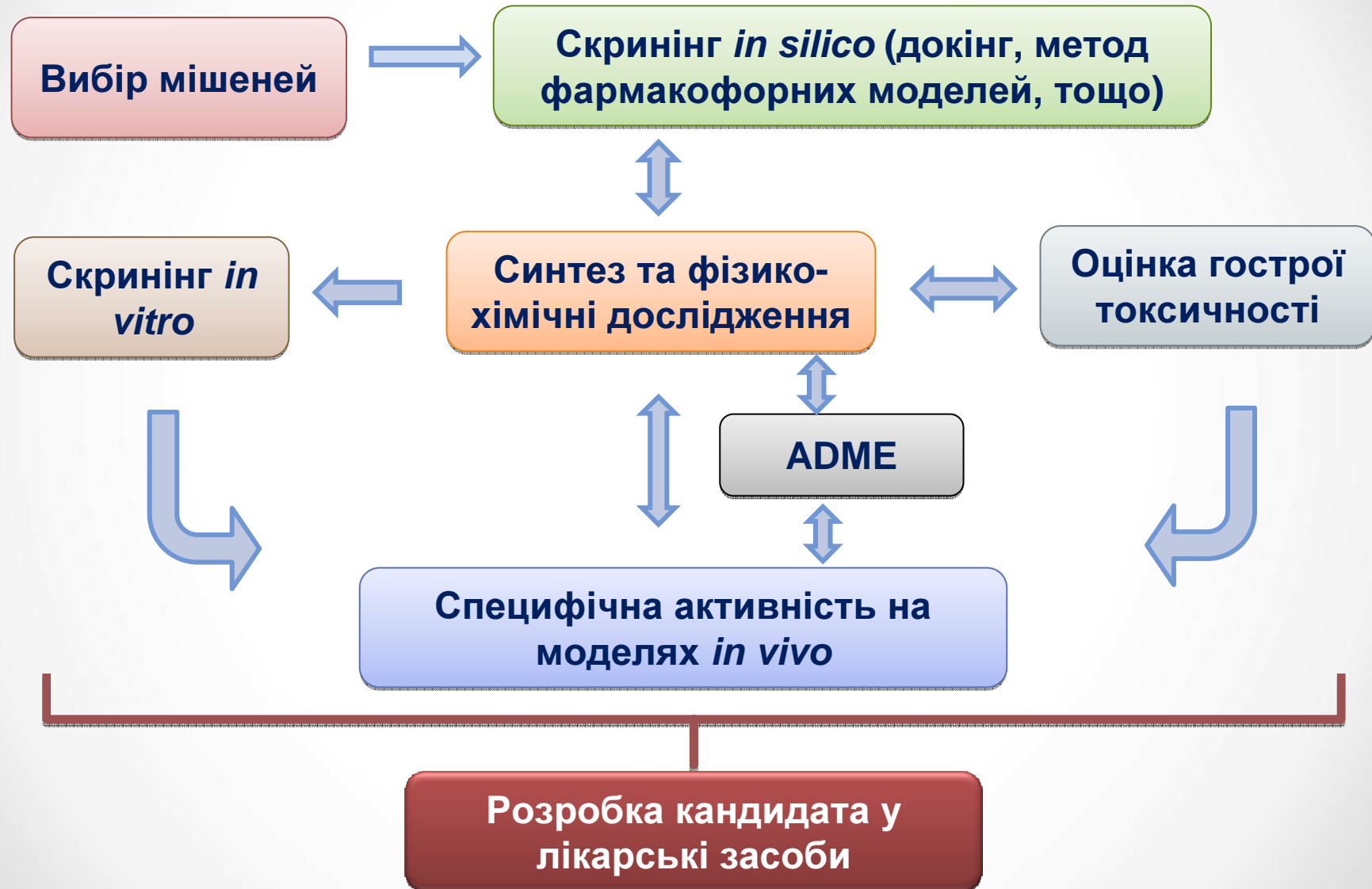
Д.х.н., проф. В.В. Ліпсон

Харків - 2020

Етапи дослідження інноваційних лікарських засобів

2

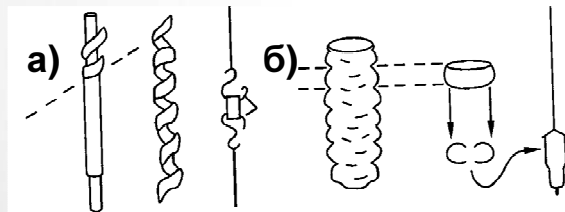

Дослідження *in vitro*

Тестування БАР на:

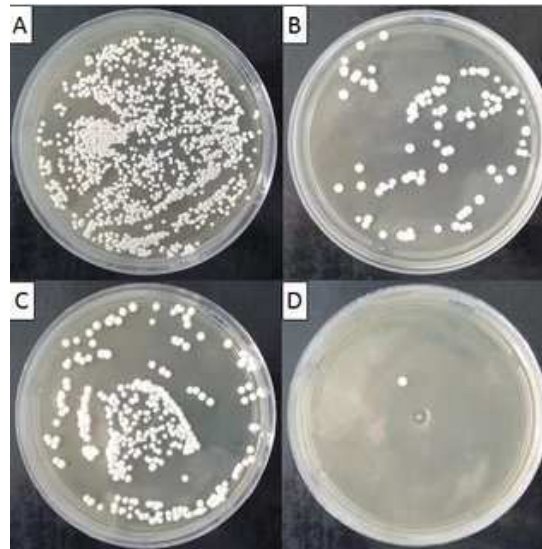
- зразках тканини;
- на ізолюваних клітинах;
- на культурі тканини;
- на гомогенатах;
- на клітинних мембранах

Препарати гладкої м'язової тканини

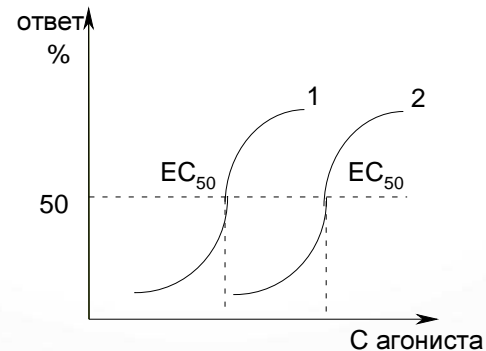

а) судина; б) трахея

Оцінка антибактеріальних властивостей БАР

Визначення EC_{50} (ED_{50})

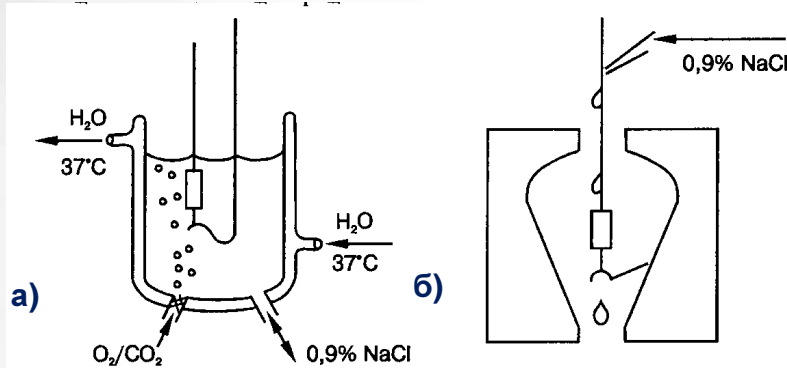

Пауль Ерліх
1854-1915
Нобелівська премія
з фізіології або медицини
1908 р.

Залежність «доза-відповідь»
для БАР (2)
та препарату порівняння (1)

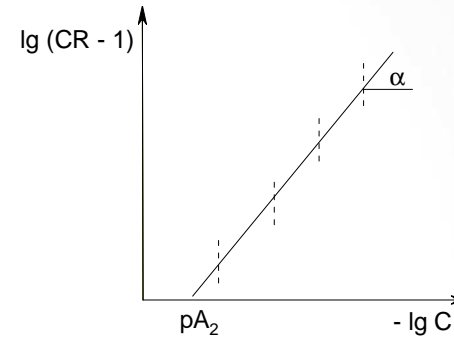
Дослідження *in vitro*

Способи розміщення зразка тканини в експериментах *in vitro*

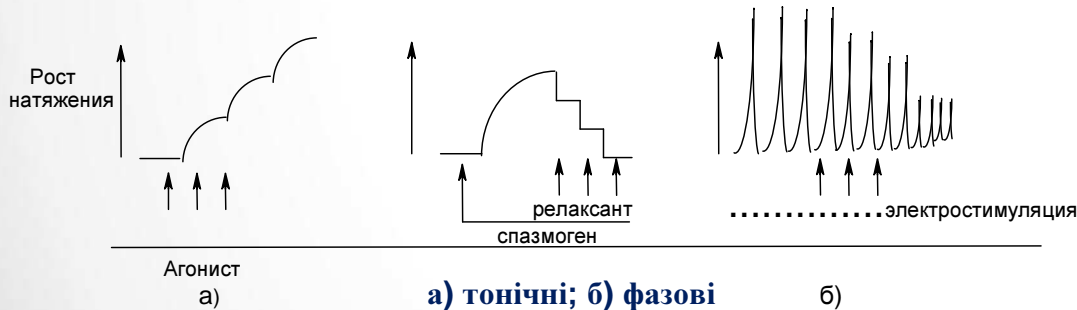
а) у сосуді; б) у камері

Залежність $\lg(CR-1)$ от $-\lg C$

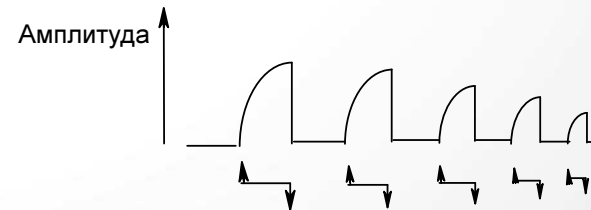
CR – концентраційне співвідношення, **C** – концентрація антагоніста

Види скорочень зразка м'язової тканини

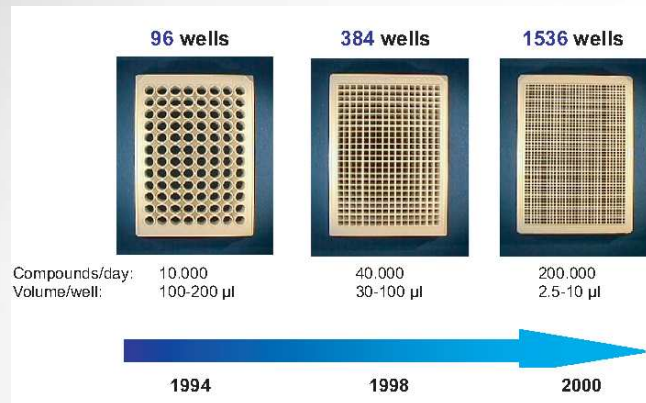

а) тонічні; б) фазові

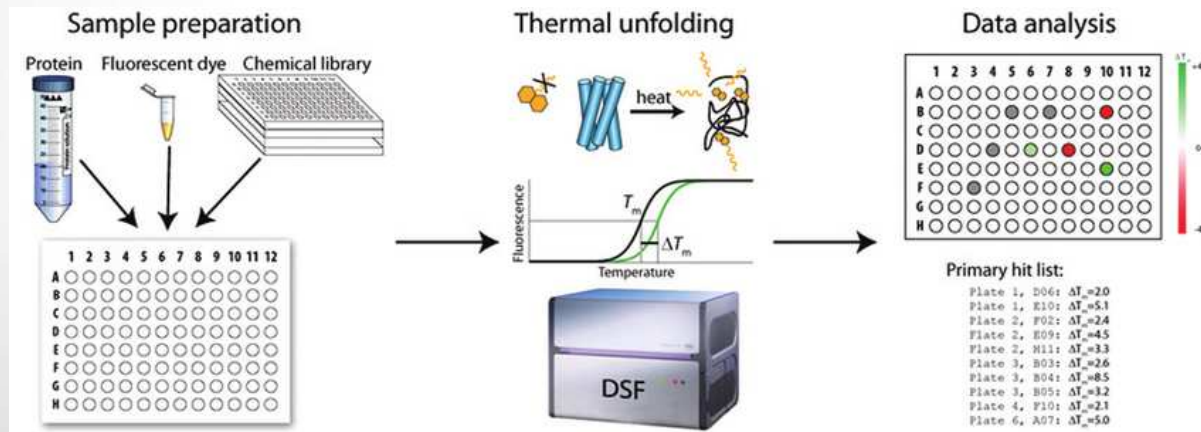
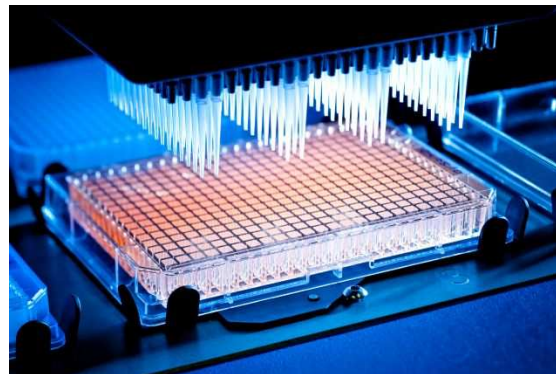
Поступове зниження амплітуди скорочення м'язу при повторному введенні агоніста

Технології *high-throughput screening*

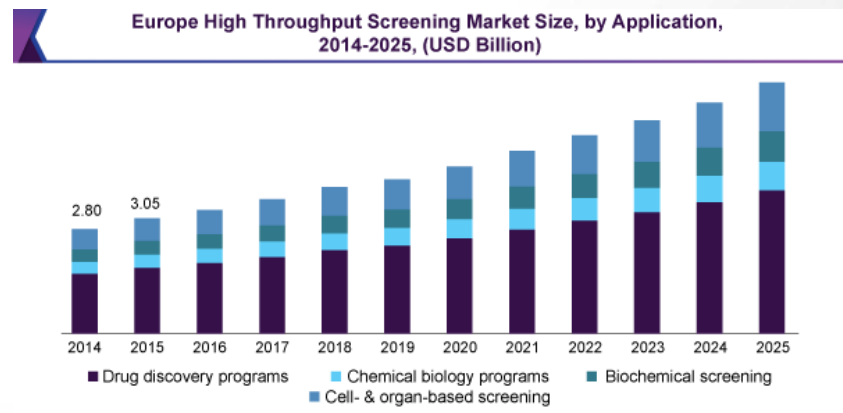
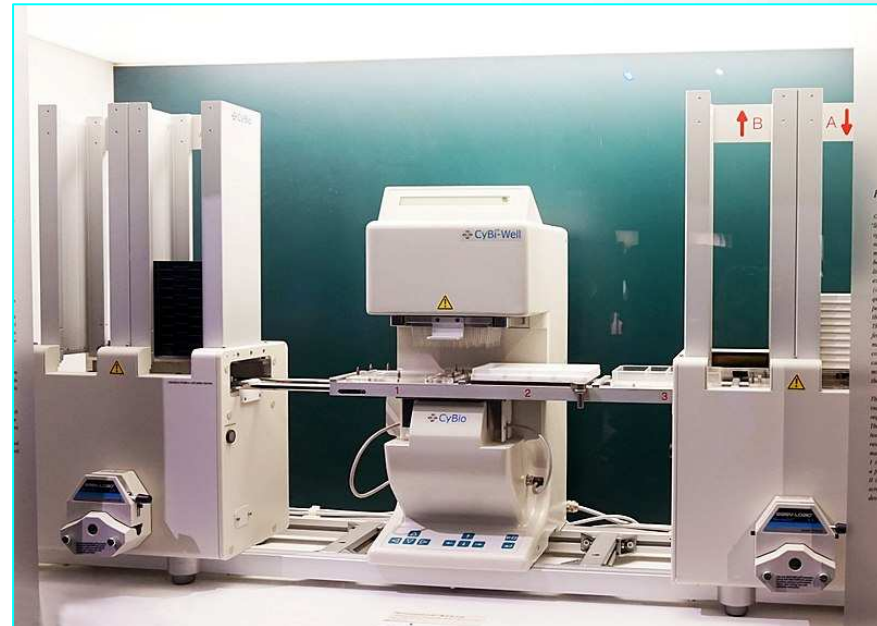
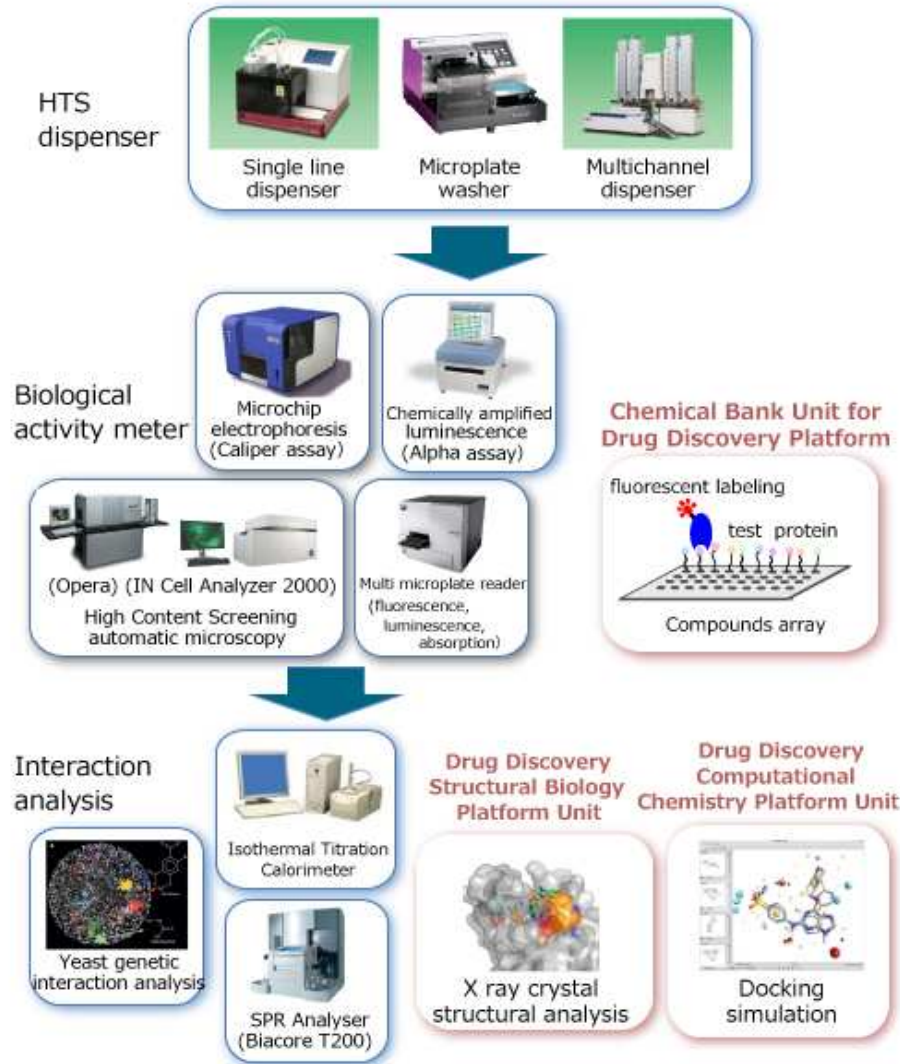

96 - 100-300 μ кл $\sim 10^{-9}$ M
384 - 25-100 μ кл $\sim 10^{-10}$ M
1536 - 2-10 μ кл
96000 - 0.2 μ кл

Технології *high-throughput screening*

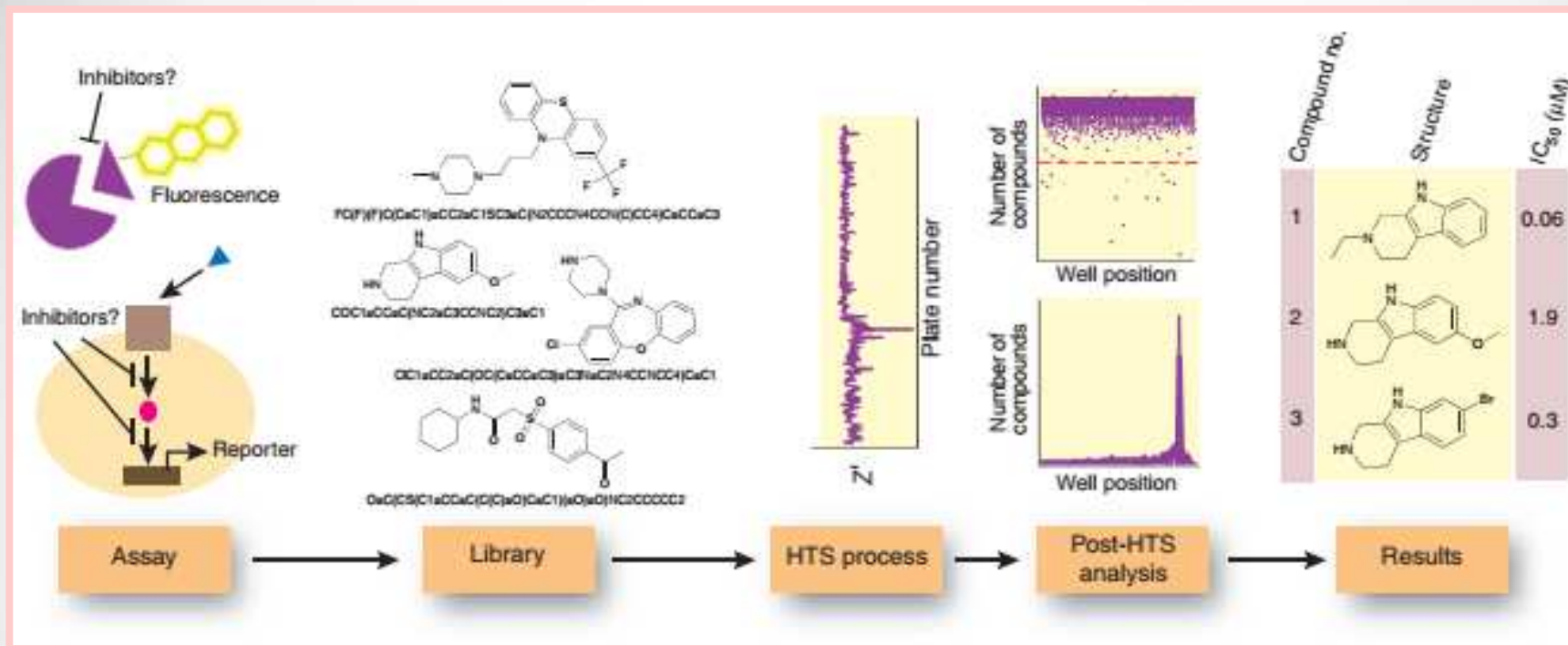
Seed Compounds Exploratory Unit for Drug Discovery Platform

Assay methods for HTS

Assay types	<i>In vitro</i> biochemical assay	Cell-based assay	
		Target-oriented assay	Phenotypic assay
Targets	Enzymes, Receptors, Protein/protein interaction, etc	GPCRs, Receptors, Ion channels, Nuclear hormone receptors, Protein/protein interactions, Signaling pathways, etc	Morphology, localization, numbers, and intensities of cells, organelles, cellular structures, and molecules
Methods	Absorbance, Fluorescence Intensity, Fluorescence Polarization (FP), Fluorescence Resonance Energy Transfer (FRET), Time-Resolved FRET, AlphaScreen/Alpha LISA, Mobility Shift Assay (MSA)	Reporter assay (Luciferase, SEAP etc), Cell imaging (In cell FRET, Fluorescent proteins, Immunostaining), Yeast system, FLIPR/FDSS (Aequorin, Ca ²⁺ sensor, other sensors), Split luciferase complementation, etc	Cell imaging (Fluorescent proteins, Organella-specific staining, Immunostaining)

Скринінг комбінаторних бібліотек

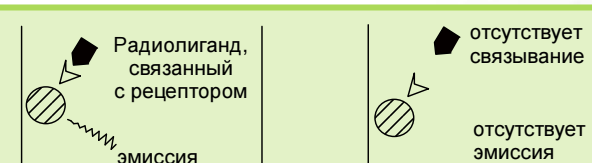
James Inglese, Caroline E Shamu & R Kiplin Guy

VOLUME 3 NUMBER 8 AUGUST 2007 NATURE CHEMICAL BIOLOGY

Принцип сцинтиляційного детектування комбінаторної бібліотеки

- а) сцинтилятор зв'язаний з полімерною гранулою;
- б) сцинтилятор розташований у дні мікрокувети

а)

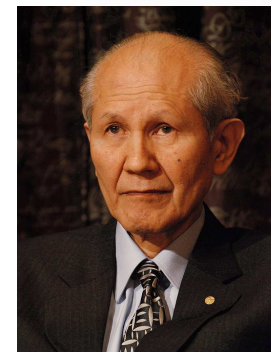
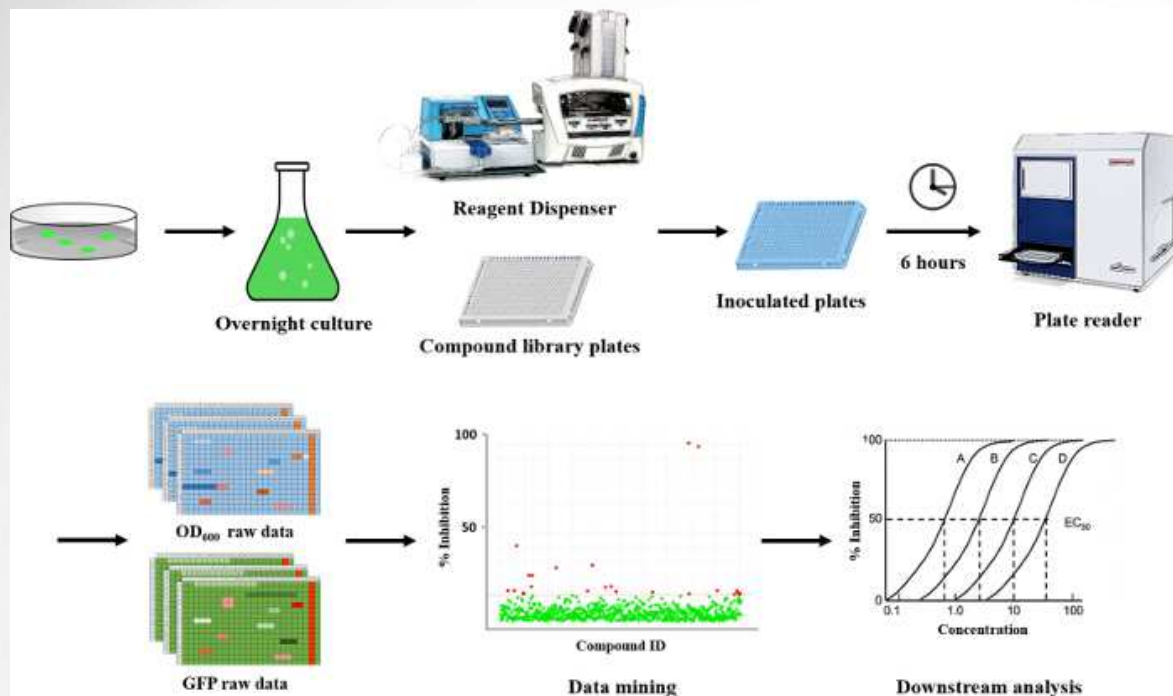

б)

Скринінг комбінаторних бібліотек

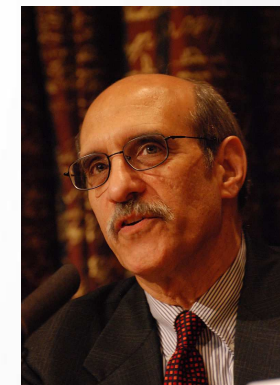

Осаму Сімомура
1928-2018

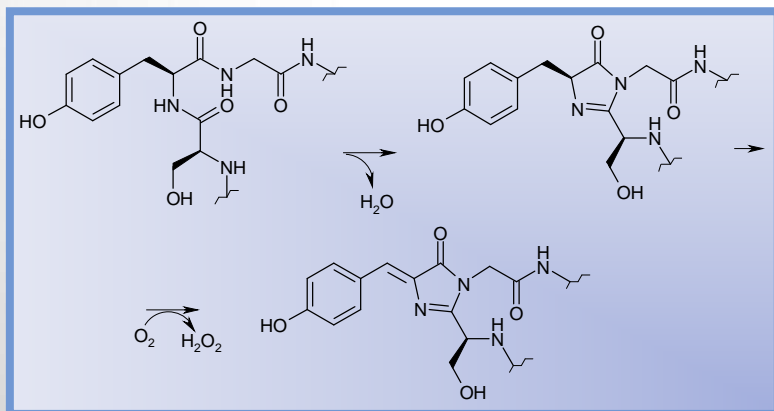
Роджер Тсієн
1952-2016

Нобелівська
премія
з хімії 2008 р.

Мартин Чалфі
1947

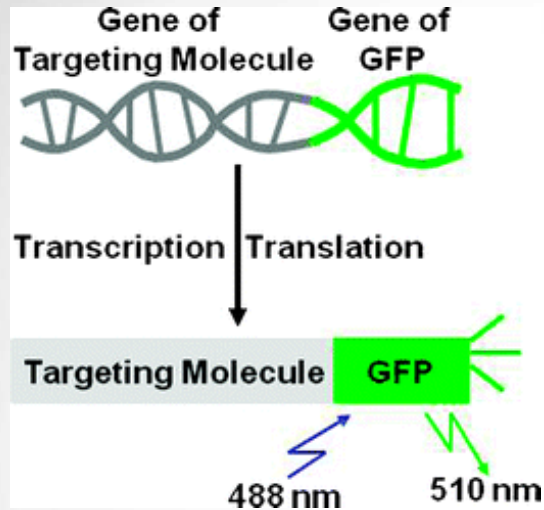
GFP (green fluorescent protein)

Aequoria victoria

Використання GFP у скринінгових дослідженнях

10

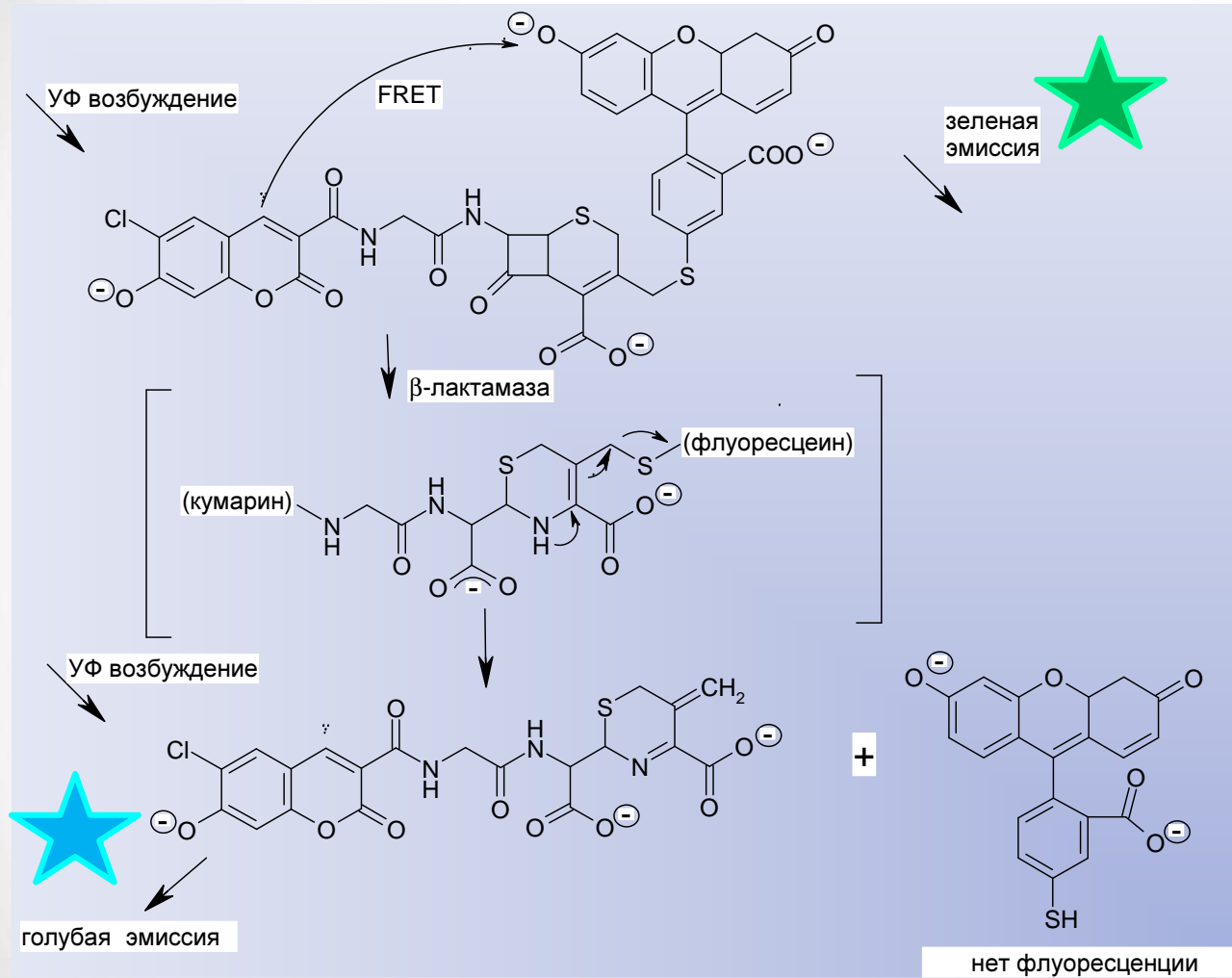
Спектральні характеристики GFP та мутантних флуоресцентних білків

Мутація	λ_{exc} , нм	λ_{em} , нм	Коефіцієнт екстинкції ϵ , $\text{M}^{-1}\text{cm}^{-1}$	Примітка
відсутня	395 / 475	508 / 503	21000 / 7150	GFP
S65T	488	511	39200	«яскравий GFP»
Y66H	383	447	13500	«блакитний GFP» або BFP
T203Y/S65G/ V68L/S72A	512	527	36500	«жовтий GFP» або YFP

Порівняння методик оцінки активності ЛЗ по відношенню *Micobacterium tuberculosis* з використанням GFP та радіолігандного дослідження в апараті BACTEC 460

Препарат	IC_{90} , мкг/мл (BACTEC 460)	IC_{90} , мкг/мл (GFP)
Рифампіцин	0.01	<0.01
Ізоніазид	0.01-0.05	0.01-0.05
Капреоміцин	2.5	2.5
Офлоксацин	1.0-2.0	0.5-1.0
Кларитроміцин	0.5-2.0	0.5
Амікацин	2.5	2.5

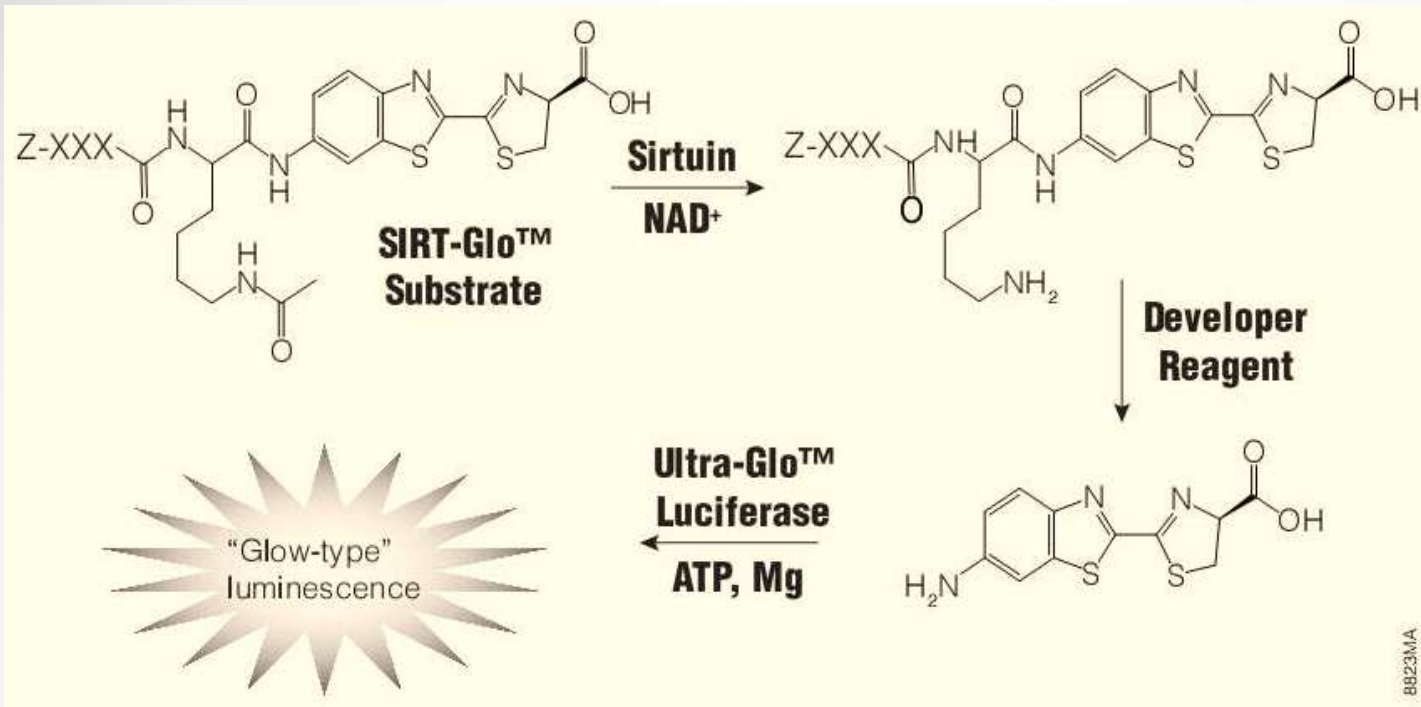
Дослідження експресії β-лактамаз з використанням FRET-методики

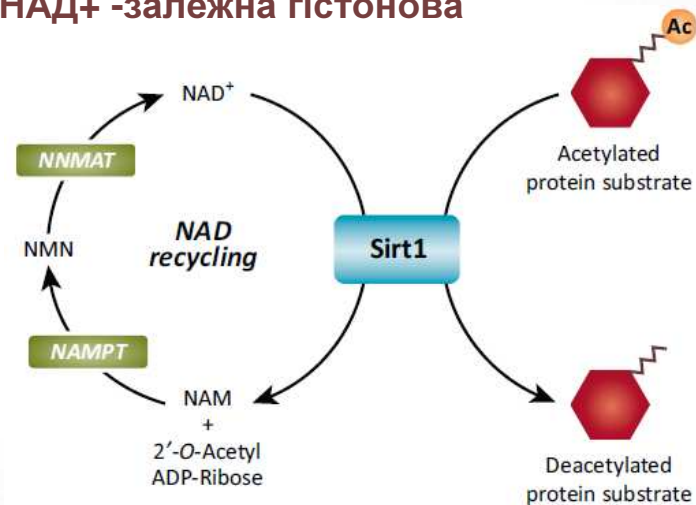
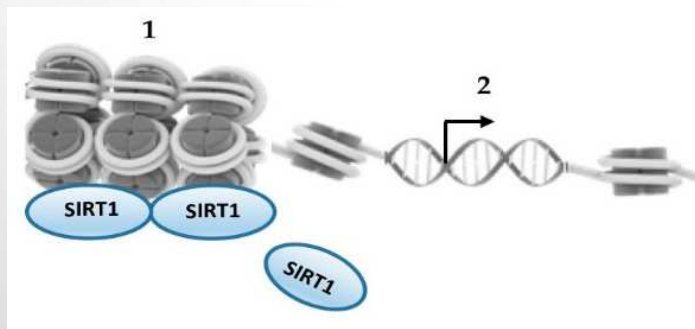
(FRET- fluorescent resonance energy transfer)

HTS потенційних лігандів SIRT1

12

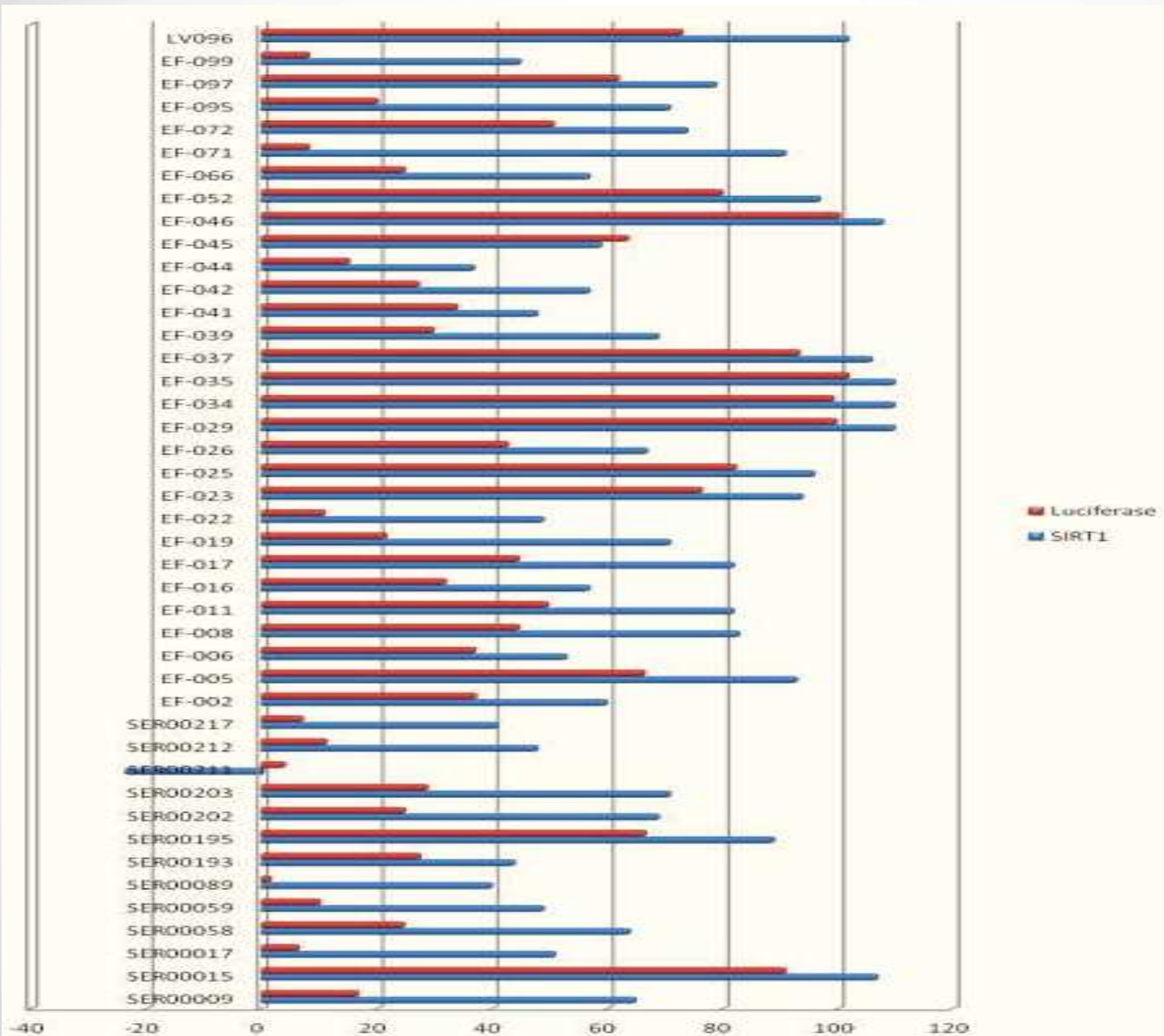

SIRT1 (Silent Information Regulation 2 proteins) – НАД⁺ -залежна гістонова деацетилаза

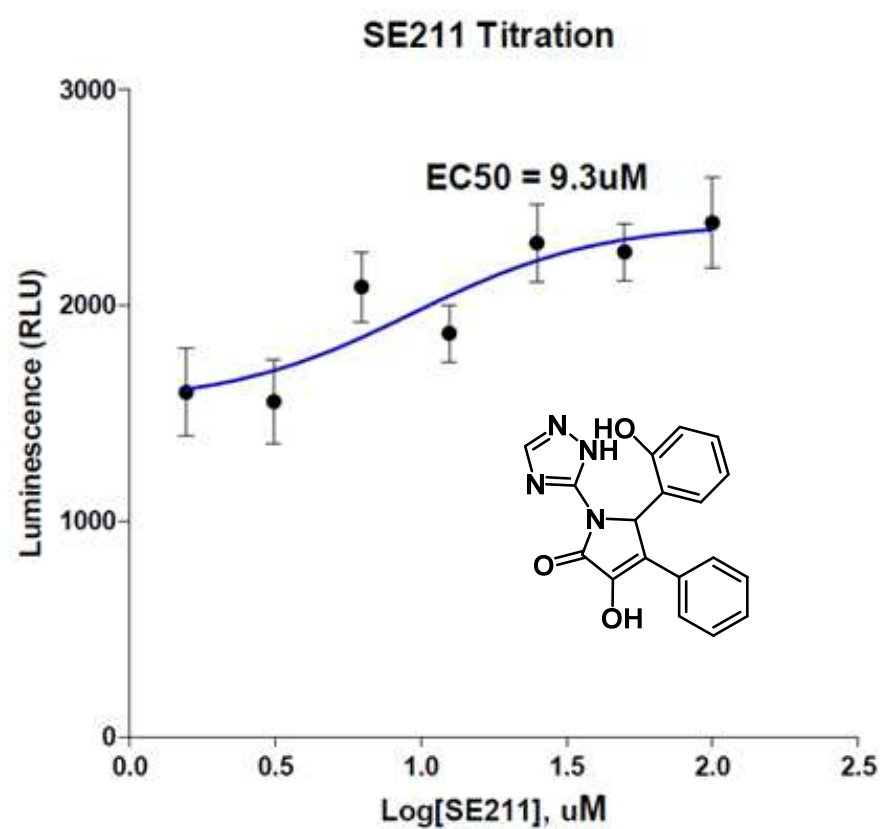
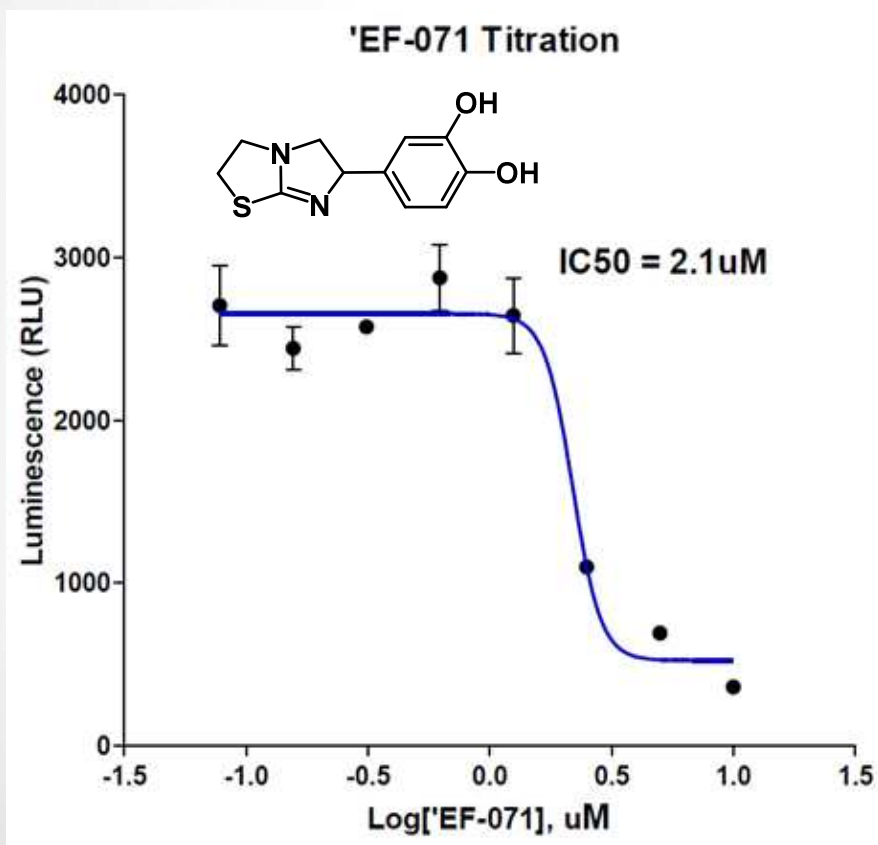

Результати скринінгу

13

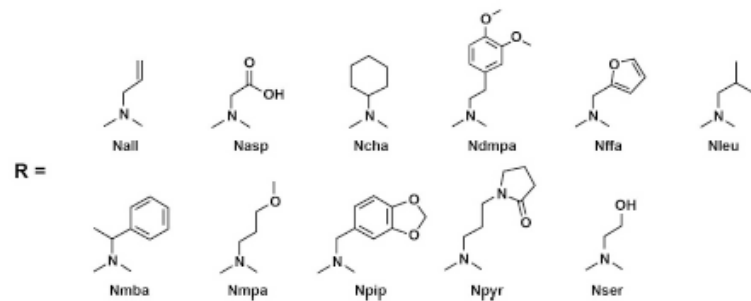
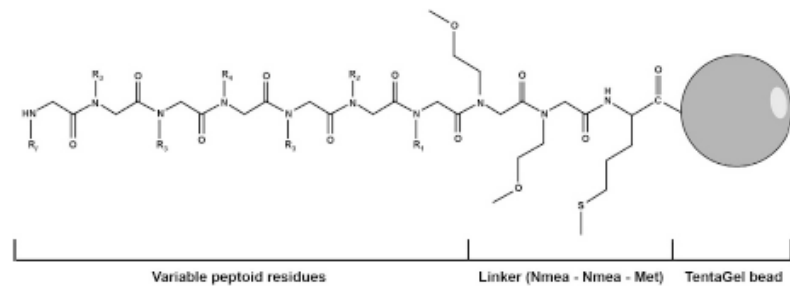
Залежність “доза – відповідь” для інгібітора та активатора SIRT1

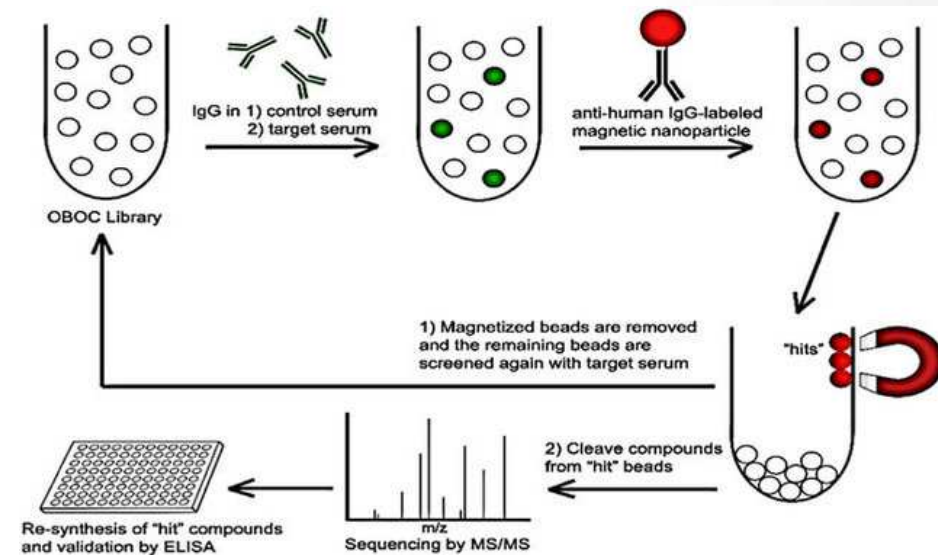
On-bead magnetic screening

A Search for Blood Biomarkers for Autism: Peptoids

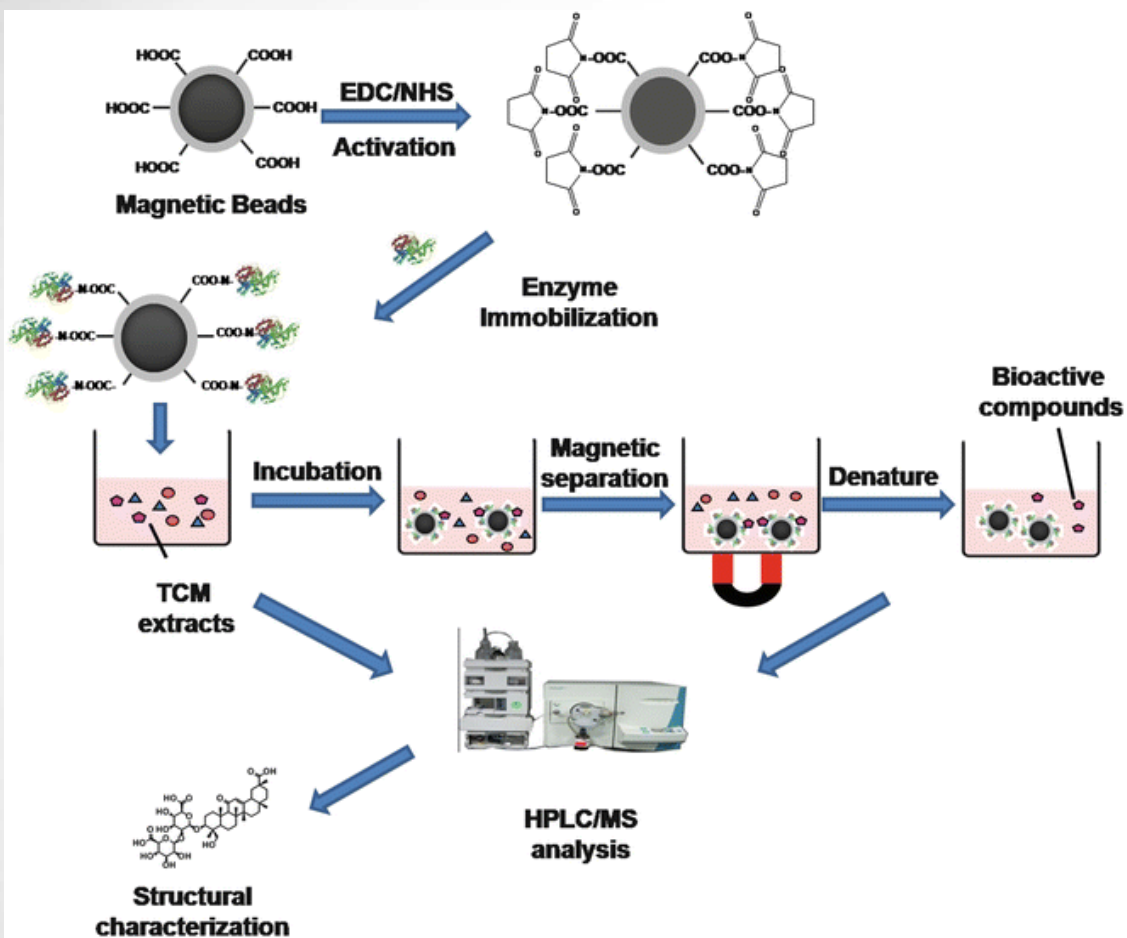
/ Sayed Zaman et al. www.nature.com/scientificreports DOI: 10.1038/srep19164/

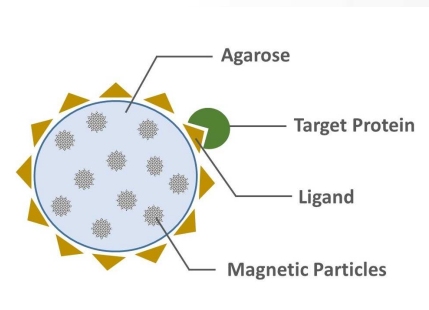
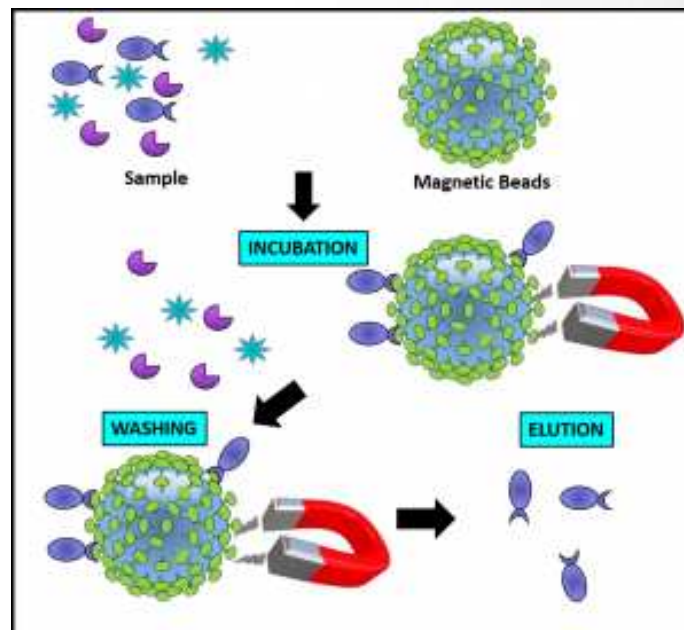
Peptoid library

On-bead magnetic screening

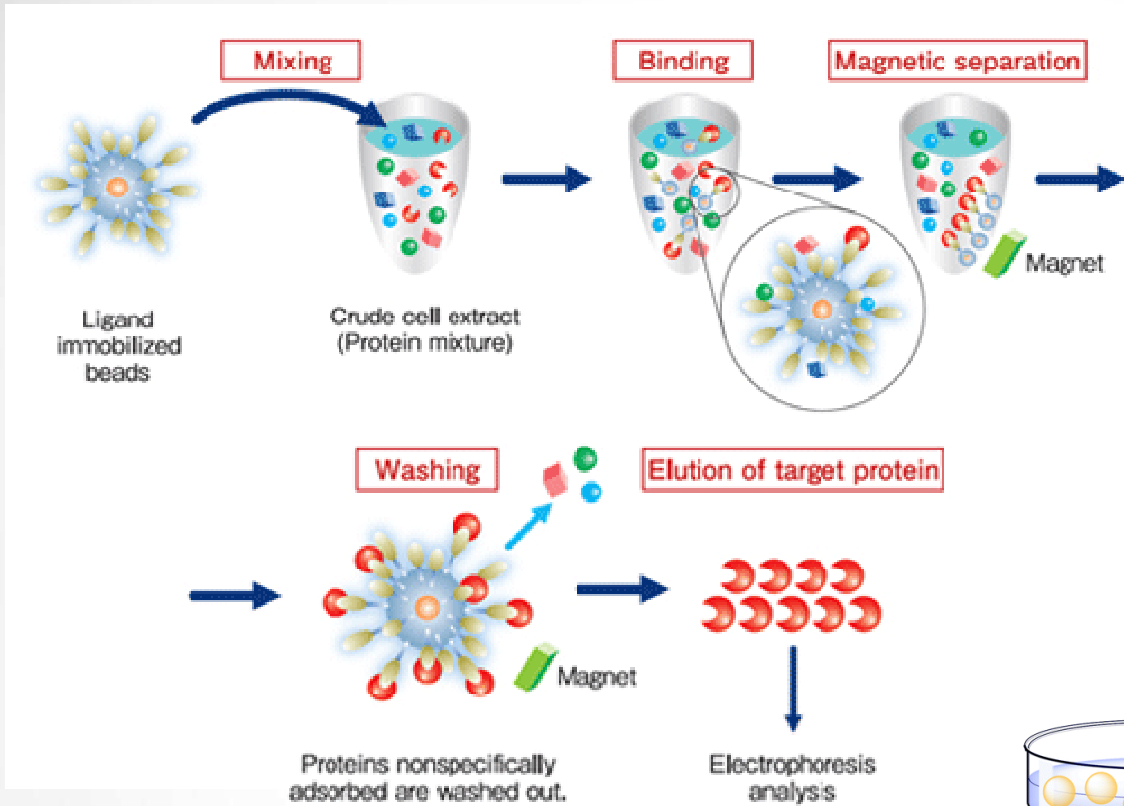

How to easily purify your protein with adapted magnetic beads

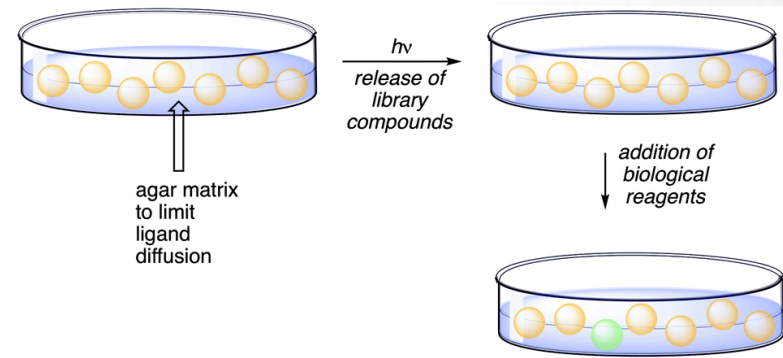

On-bead magnetic screening

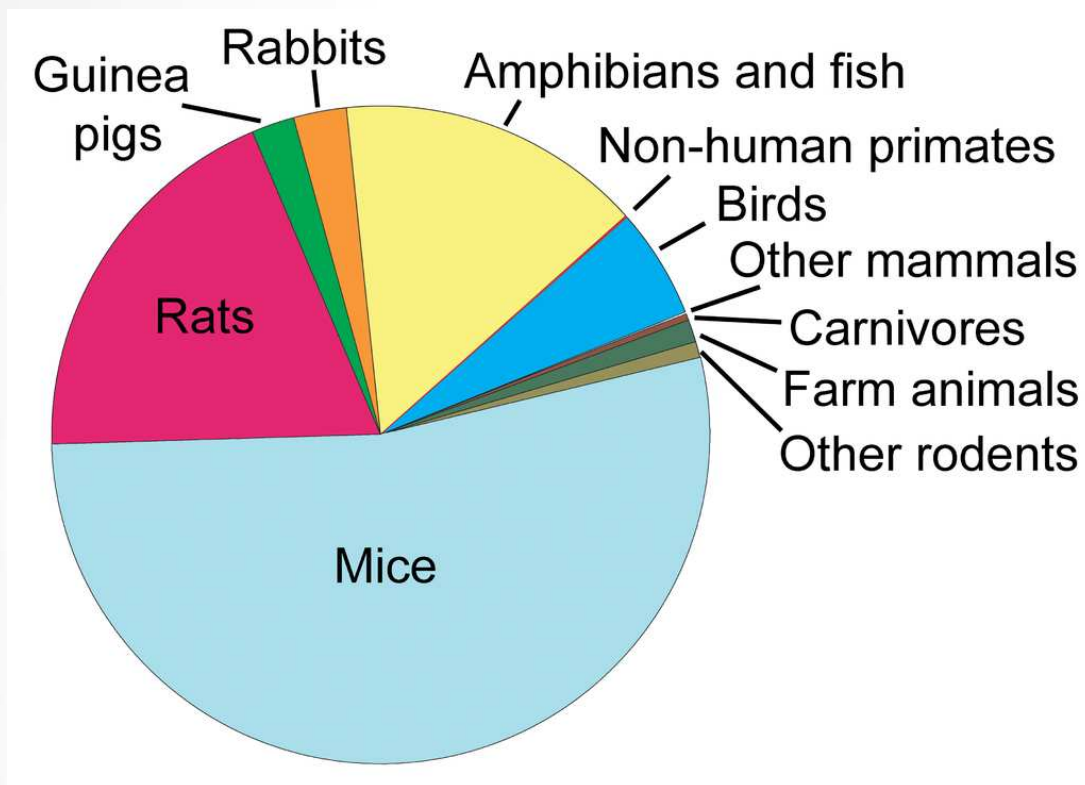

Off-bead-дослідження

Дослідження на лабораторних тваринах

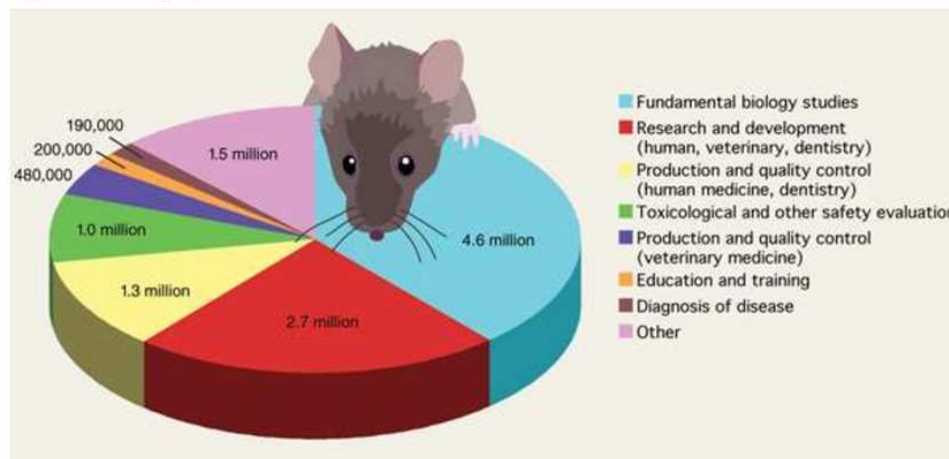
18

Кількість хребетних, які були використані у дослідженнях в Європі у 2005 р. (всього більш ніж 12 млн тварин)

Эксперименты на животных проводятся в 4 основных областях:

- 65 % - тестирование лекарств
- 26 % - научные исследования
- 8 % - косметика
- 1 % - учебный процесс

Дослідження на анестезованих тваринах

Переваги: дозволяють вивчати різні шляхи введення БАР;
вимірювати велику кількість параметрів;
створювати за необхідності великі експериментальні групи

Недоліки: неможливість оцінити поведінкові реакції;
тривала анестезія може вплинути на властивості БАР

Вивчають залежність “доза – відповідь” для агоніста при різних режимах введення до одержання відтворюваного результату

Дослідження на інтактних тваринах та на тваринах з моделями захворювань

На інтактних тваринах вивчають специфічну дію сполуки-лідера та проводять токсикологічні дослідження.

Моделі захворювань відтворюють з метою вивчення специфічної дії сполук. Моделі бувають генетично детерміновані або хімічно індуковані.

НПЗС – “ацетатні корчі”, “карагеніновий набряк”, наркотичні анальгетики – “гаряча платівка”

Трансгенна модель метаболічного синдрому та ЦД 2 типу

Fatty rat

- Zucker fatty rat
- Most widely used
- Autosomal recessive
- Fa/fa homozygous
- Obese by 3-5 weeks age

Спостерігається: гіперліпідемія; гіперхолестеринемія; інтолерантність до глюкози; гіперінсулінемія

